

Bài học kiểm phiếu – Phần 5

Làm sao cho lá phiếu của mình không bị loại

Một trong những điều tôi thấy thú vị nhất trong kinh nghiệm kiểm phiếu vừa qua là hiểu thêm được lá phiếu được đếm như thế nào, và bị loại như thế nào. Chỉ còn độ mười hôm là đến ngày bầu cử. Lần này là bầu cử tổng thống và lần bầu cử này có cơ hội làm nên lịch sử với vị nữ tổng thống đầu tiên của Hoa Kỳ, nên sẽ có rất nhiều người đi bầu. Đặc biệt là cộng đồng Mỹ Tây Cơ sẽ đổ ra rất nhiều để chống ông Donald Trump, cho nên tiếng nói của cộng đồng chúng ta có thể hơi bị lép vế. Chúng ta cần bảo vệ tiếng nói của mình. Vậy hôm nay tôi xin được chia sẻ cùng quý đồng hương những điều tôi đã mắt thấy tai nghe để chúng ta biết cách giữ cho lá phiếu của dân mình không bị loại.

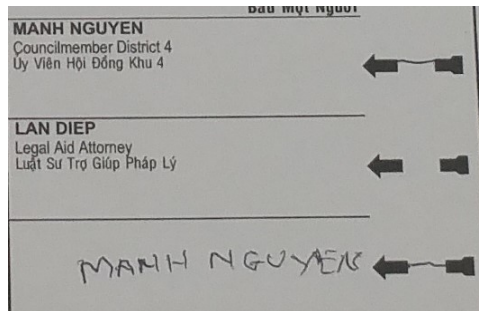
Trước nhất xin được vấn tắt cập nhật tình hình về cuộc tranh cử khu vực 4 của San Jose: kết quả lần tái kiểm phiếu là LS Diệp Thế Lâm thắng NV Nguyễn Mạnh 12 phiếu. Trong 12 phiếu này, thì hết 10 phiếu là bất hợp pháp vì đã có 5 người bầu 2 lần trong khu vực 4. Trong khi đó thì còn cả hơn 200 phiếu bị thất thoát, rất nhiều lá phiếu bản chính thì bị mất chỉ còn bản sao, và nhiều trường hợp khác thì bản sao bị mất chỉ còn bản chính. Vấn đề còn nhiều rắc rối bên trong. NV Mạnh đã đệ đơn ra tòa. Vào đầu tháng 10, Hội Đồng Thành Phố San Jose đã nhất trí thông qua nghị quyết sửa đổi luật để cho phép các ứng cử viên (người đương nhiệm như NV Mạnh cũng như người thách thức như LS Lâm) được gây quỹ để đài thọ cho vụ kiện (tháng 11 này) và chi phí tái kiểm phiếu (trong tương lai). Tôi nghĩ quý vị sẽ bắt đầu nghe lời kêu gọi gây quỹ của cả hai bên trong một ngày gần đây.

Bây giờ, chúng ta trở lại vấn đề “làm sao cho lá phiếu của mình không bị loại, nghĩa là sẽ được đếm).

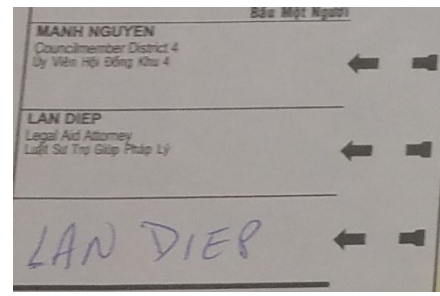
1. **Xin đừng bỏ phiếu 2 lần vì đây là trái luật, có thể bị phạt. Danh sách những người bầu 2 lần đã được Phòng Kiểm Phiếu nộp lên văn phòng District Attorney của county.** Trong lần bầu cử tháng 6 vừa qua, trong toàn hạt Santa Clara County, có 78 người bầu 2 lần, và trong Khu vực 4 thì có 5 người bầu hai lần. Họ bầu bằng thư trước, rồi đến ngày bầu cử, họ lại đi xuống phòng phiếu và xin thêm lá phiếu nữa. Khi họ ghi danh bầu bằng thư, thì tên của họ sẽ không có trong danh sách ở phòng phiếu. Lẽ ra thì họ phải được đưa một lá phiếu tạm (provisional ballot) với bao thư màu hồng để phòng kiểm phiếu mang về kiểm tra trước khi mở lá phiếu ra đếm. Thế nhưng nhân viên phòng phiếu lại đưa lầm lá phiếu bình thường, nên khi người cử tri bỏ vào thùng phiếu rồi, thì lá phiếu đó lẫn lộn với những lá phiếu khác, không cách gì tìm lại được nữa. Sau đó, khi phòng kiểm phiếu tra lại danh sách những người đi bầu ở phòng phiếu thì mới hay là họ đã bỏ phiếu 2 lần.

Ngoài ra còn có 19 người nữa trong Khu vực 4 cũng “xém” bầu 2 lần, tức là họ đã bầu bằng thư nhưng rồi lại xuống phòng phiếu bầu nữa. Vì họ được đưa lá phiếu tạm (provisional ballots) nên ROV đã kịp thời loại bỏ phiếu bầu thứ hai của họ.

2. Xin đừng **“cho phiếu”** hoặc **“xin phiếu”** vì đây là trái luật, có thể gặp rắc rối sau này. Tôi có nghe nhiều người gom phiếu trong gia đình để đi bỏ. Chuyện này thật ra cũng có thể hiểu được, nếu là trong gia đình. Và luật cũng cho phép vợ chồng hay người thân trong gia đình có thể bỏ phiếu cho nhau, nhưng phải là chính người cử tri ký tên, bầu chọn, dán kín bao thơ rồi mới giao cho người trong gia đình nhờ đi bỏ giùm. Và trên bao thơ cũng phải viết rõ tên của người được mình ủy quyền đi bỏ (drop off) lá phiếu giùm mình. Nhưng tôi có nghe nói là có những người năng nổ trong xóm và đi “xin phiếu” của hàng xóm để bầu cho “con gà” của mình. Chuyện này phạm tội hơi nặng đó, xin bà con đừng xin phiếu, mà cũng đừng cho phiếu kiểu này, cả 2 bên đều là vi phạm luật.

3. Xin tuân theo lời chỉ dẫn, nối kết mũi tên cạnh bên tên của ứng cử viên hoặc là chữ “Yes” hay chữ “No” mà mình muốn bầu.
  - a. **Xin nhớ nối kết mũi tên.** Nếu không nối kết mũi tên thì lá phiếu của mình sẽ bị loại, dù mình có viết tên của ứng cử viên vào đi chăng nữa. Vì sao? Theo luật thì trong vòng kiểm đầu (đếm bằng máy), thì việc kết nối mũi tên là quan trọng, cho nên không làm việc này là phiếu bị loại. Mãi khi đến vòng tái kiểm phiếu (đếm bằng tay) thì những cái tên viết vào bằng tay mới được đếm. Mà chỉ lâu thật lâu, năm khi mười họa, khi nào số phiếu giữa hai ứng cử viên cách nhau 0.5% hoặc ít hơn thì mới có vòng tái kiểm phiếu. Nghe đâu là trong mấy chục năm qua thì chỉ có 4 cuộc tranh cử là hội đủ tiêu chuẩn tái kiểm phiếu mà thôi.

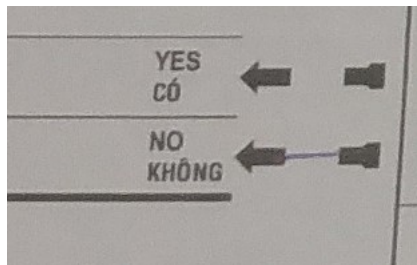

1. Lá phiếu này sẽ bị máy loại vì bầu cho 2 người (nối kết 2 mũi tên). Phải chờ nhân viên đọc lại thì mới được đếm.

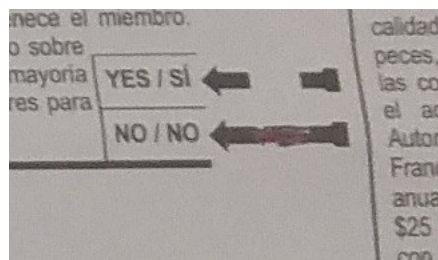

2. Lá phiếu này sẽ bị máy loại vì không bầu cho ai (không nối kết mũi tên). Chỉ đến khi đếm bằng tay thì mới được tính.

- b. Xin nối kết mũi tên bằng mực đen hay mực xanh, gạch nối và đồ qua một hoặc 2 lần là đủ. Nếu nét mực dày đặc (tức đồ đi đồ lại nhiều lần), hoặc nét mực nhạt quá, thì máy không đọc được, và lá phiếu đó phải được sao lại, sẽ thêm nhiều phiền phức, và có khi bị sao chép sai, thì mình lại mất tiếng nói.

3. Nối kết mũi tên như vậy là đủ!

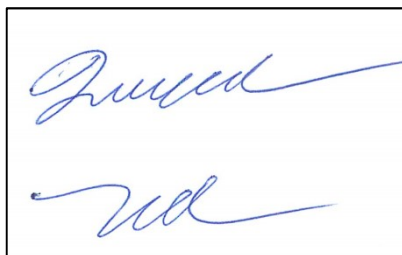

4. Nối kết mũi tên như vậy sẽ bị máy loại.

- c. Xin đừng viết tên của ứng cử viên mình ủng hộ vào, nếu tên của người này đã có in sẵn trong lá phiếu. Viết nhiều quá thì lá phiếu sẽ bị loại vì máy cho là “bầu cho quá nhiều người.”
- d. Xin chỉ nối kết mũi tên mà thôi, chứ đừng vừa nối mũi tên, vừa viết tên của ứng cử viên (xem hình 1). Làm như thế là mình tự loại lá phiếu của mình. Máy sẽ đọc là “bầu cho nhiều người quá”, và sẽ đẩy lá phiếu đó ra, không đếm. Phải chờ nhân viên đếm lại bằng tay thì cũng sẽ thêm nhiều phiền phức.

4. Nếu bầu phiếu khiếm diện, tức bầu bằng thư, thì cần lưu ý những điểm sau:

- a. **Xin nhớ bỏ phiếu sớm. Nếu đã đến ngày bầu cử mà mình vẫn còn cầm lá phiếu trong tay thì tốt nhất là mang lá phiếu đó đến bỏ ở phòng phiếu.** Theo luật “E+3” thì Phòng Kiểm Phiếu chỉ chấp nhận những lá phiếu đã về đến phòng kiểm phiếu trễ nhất là 3 ngày sau ngày bầu cử (tức ngày 11/11/2016). Đừng để tiếng nói của mình bị loại vì “đi trễ”.
- b. **Xin ký tên theo đúng chữ ký mà mình đã ký khi ghi danh đi bầu.** Lúc kiểm phiếu, tôi thấy có những phiếu mà chữ ký lưu trong computer của county (tức chữ ký lúc đăng ký đi bầu) là chữ ký chính thức, đầy đủ tên họ, còn chữ ký trên bao thư của lá phiếu thì ký rất sơ sài, chỉ quẹt quẹt qua loa vài nét thôi. Trước khi mở bao thư ra, nhân viên của ROV sẽ so chữ ký trên bao thư với chữ ký lưu trong computer. Nếu không giống thì họ sẽ loại lá phiếu đó (nghĩa là bỏ qua một bên, không mở ra đếm).

5. Ví dụ: tên Quyên Lê
 Hàng trên: chữ ký chính thức khi ghi danh đi bầu
 Hàng dưới: chữ ký sơ sài trên bao thư của lá phiếu (h)

Hai chữ ký như thế này thì sẽ bị cho là khác nhau, và lá phiếu sẽ bị loại

Trong lúc kiểm phiếu, chúng tôi thấy được một ca khá đặc biệt: nhân viên ROV đã loại một lá phiếu bầu bằng thư vì lý do chữ ký không giống nhau. Đến khi xem lại thì người cử tri bầu bằng thư là một người đàn ông người Trung Đông (theo tên và chữ ký viết trên bao thư), nhưng chữ ký lưu trong computer (theo tên của người này) lại là của một người phụ nữ người Hoa. Té ra là ROV làm sai, đem râu ông nọ cắm cằm bà kia. Không biết lá phiếu và tiếng nói của vị cử tri người Trung Đông đó đã bị loại một cách oan uổng bao nhiêu năm rồi. Và biết đâu vị cử tri người Hoa đó cũng bị gán sai chữ ký trong computer, dây chuyền, lây lan qua nhiều người khác.

Toàn county có 543 lá phiếu bầu bằng thư bị loại vì lý do chữ ký không giống nhau. Khu vực 4 có 50 lá phiếu như thế này, trong đó 16 lá phiếu (tức $16/50=32\%$) là của cử tri Việt Nam. Đây là con số khá lớn, nên xin bà con cẩn thận cho. Và nếu muốn kiểm lại cho chắc, thì quý vị xuống thẳng Phòng Kiểm Phiếu (tức ROV), xuất trình ID, và hỏi họ xem lá phiếu của quý vị trong lần bầu cử tháng 6 vừa qua có bị loại không, và vì lý do gì, để quý vị biết mà chỉnh sửa.

- c. Nhớ ký tên trên bao thư trước khi gửi, vì lá phiếu sẽ bị loại nếu không có chữ ký. Theo luật thì nếu cử tri quên ký tên, thì trong vòng 3 ngày, ROV phải gửi thư yêu cầu cử tri ký lên mẫu đơn và gửi trở lại, thì lá phiếu sẽ được mở ra và được đếm. Thế nhưng, làm sao ROV trở tay cho kịp trong vòng 3 ngày, khi còn phải đương đầu với hàng ngàn lá phiếu khác. Trong Khu vực 4, trong số 228 lá phiếu bầu bằng thư bị loại thì 19 phiếu bị loại vì không có chữ ký.
5. Nếu quý vị dự định **bầu tại phòng phiếu trong ngày bầu cử**, thì xin quý vị cố gắng đi đến phòng phiếu nơi mình ở, hoặc một phòng phiếu khác vẫn còn trong khu vực (district) của mình; nếu không thì tiếng nói của quý vị sẽ không được đếm. Ví dụ. nếu quý vị sống trong khu vực 8 (District 8) của TP San Jose và muốn bầu cho LS Jimmy Nguyễn, nhưng nếu quý vị đến phòng phiếu ở khu vực 7 mà bầu, thì nhân viên phòng phiếu chỉ có thể đưa cho quý vị lá phiếu của khu vực 7 mà thôi, và trên đó dĩ nhiên là không có tên của LS Jimmy Nguyễn. Theo luật, thì người cử tri vẫn có thể viết tên của Jimmy Nguyễn lên lá phiếu của khu vực 7, và sự bầu chọn này phải được đếm vào tổng số phiếu bầu cho LS Jimmy Nguyễn. Nhưng, bằng với cách làm việc cầu thả, tắc trách mà tôi đã chứng kiến trong lần kiểm phiếu vừa qua, thì chưa chắc Phòng Kiểm Phiếu của chúng ta sẽ làm chuyện đó. Và LS Jimmy Nguyễn sẽ mất đi một phiếu. Và như chúng ta đang chứng kiến trong khu vực 4, NV Mạnh và LS Lân đang dần co với nhau từng phiếu một.

Xin cảm ơn sự theo dõi và ủng hộ tinh thần của quý vị trong những ngày qua. Rất mong là cử tri Việt Nam sẽ đi bầu thật đông để góp sức gióng lên tiếng nói của cộng đồng Việt Nam chúng ta. Mọi thắc mắc hoặc đóng góp ý kiến, xin liên lạc về tiengnoicuadansanjose@gmail.com

Vương Ngọc Quyên
San Jose, 10/26/2016